

POSTANOWIENIE

Dnia 28 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marcin Krajewski

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa (...) Bank S.A. z siedzibą w W.

przeciwko J. Ł. i C. Sp z o.o. w Ś.

z udziałem interwenienta ubocznego P. Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego

Funduszy Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 28 stycznia 2021 r.,

zażalenia strony pozwanej J. Ł.

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 29 czerwca 2020 r., sygn. akt I ACa (...),

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Pozwana J. Ł. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) w sprawie o zapłatę z powództwa (...) Bank S.A. z siedzibą w W.. Pozwana złożyła również wniosek o zwolnienie jej od kosztów sądowych, który, postanowieniem z 29 kwietnia 2020 r., został uwzględniony w ten sposób, że pozwana została zwolniona od obowiązku poniesienia opłaty od skargi kasacyjnej („opłaty kasacyjnej” - k. 1086) ponad kwotę 15 000 zł. Postanowieniem z 29

czerwca 2020 r. Sąd drugiej instancji, na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c., odrzucił skargę kasacyjną pozwanej wobec jej nieopłacenia.

Skarżąca wniosła zażalenie na postanowienie w przedmiocie odrzucenia skargi kasacyjnej, na podstawie art. 380 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. zaskarżając jednocześnie postanowienia Sądu drugiej instancji z 29 kwietnia 2020 r. w przedmiocie zwolnienia pozwanej od opłaty od skargi kasacyjnej oraz w przedmiocie odmowy wstrzymania wykonania zapadłego w sprawie wyroku. Skarżąca wskazała, że Sąd Apelacyjny nie wyjaśnił przyczyn, dla których nie zwolnił jej od kosztów sądowych (opłaty od skargi kasacyjnej) w szerszym zakresie; podniosła też, iż Sąd drugiej instancji nie uzasadnił postanowienia w przedmiocie odmowy wstrzymania wykonania zaskarżonego wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się uzasadnione.

Skarżąca trafnie wskazała, że przedstawienie motywów postanowienia w przedmiocie odrzucenia skargi kasacyjnej ogranicza się do omówienia wcześniejszych czynności procesowych oraz rozważań dotyczących upływu terminu na uiszczenie opłaty od skargi kasacyjnej. Sąd Apelacyjny nie przedstawił analizy przesłanek rozstrzygnięcia o częściowym zwolnieniu pozwanej od kosztów sądowych, w tym racji, które przemawiały za odmową udzielenia skarżącej dalej idącego zwolnienia od opłaty od skargi kasacyjnej.

Jedyna uwaga poświęcona kwestii opłaty odnosi się do, nieistotnego na obecnym etapie postępowania, częściowego zwolnienia pozwanej od opłaty od apelacji oraz rzekomej odmowy zwolnienia od opłaty od skargi kasacyjnej, po której nastąpiło zwolnienie pozwanej od tej opłaty ponad kwotę 15 000 zł, motywowane jakoby przez Sąd Apelacyjny stanem zagrożenia epidemicznego. Przywołane tu wywody Sądu drugiej instancji zostały powiązane z numerami kart, które nie korespondują z kartami znajdującymi się rzeczywiście w aktach sprawy, a ponadto nie odpowiadają wnioskowi wynikającemu z analizy zgromadzonego materiału. Z analizy tej wynika bowiem, że w niniejszej sprawie nie był uprzednio rozpoznawany wniosek skarżącej o zwolnienie od opłaty od skargi kasacyjnej,

a pierwszym i jedynym rozstrzygnięciem w tym przedmiocie było zwolnienie skarżącej od ww. opłaty ponad kwotę 15 000 zł.

W związku z powyższym skarżąca słusznie wskazała na potrzebę dokonania kontroli postanowienia z 29 kwietnia 2020 r. o częściowym oddaleniu wniosku pozwanej o zwolnienie od kosztów sądowych, choć, bez wpływu na skuteczność zażalenia, nie wskazała przy tym pełnej podstawy prawnej, tj. art. 380 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 *in fine* k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. Skuteczne zaskarżenie ostatnio wskazanego postanowienia, spowodowane tym, że zawarte w nim rozstrzygnięcie procesowe nie poddaje się kontroli, powoduje z kolei zasadność zażalenia na postanowienie w przedmiocie odrzucenia skargi kasacyjnej. Częściowa odmowa zwolnienia pozwanej od opłaty od skargi kasacyjnej w oczywisty sposób przekłada się bowiem na rozstrzygnięcie zawarte w postanowieniu z 29 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy wskazuje, że wprawdzie postanowienie odmawiające częściowo lub całkowicie zwolnienia od opłaty od skargi kasacyjnej, wydane przez sąd drugiej instancji, nie jest postanowieniem, od którego może zostać wniesione zażalenie, jednakże uwzględnienie znaczenia tej decyzji dla dalszego biegu postępowania kasacyjnego przemawia za koniecznością precyzyjnego wskazania przesłanek decyzji sądu odmawiającej dobrodziejstwa przewidzianego w art. 102 u.k.s.c. Sąd drugiej instancji dysponuje w tym zakresie dwoma drogami prezentacji swojego stanowiska, niepozostającymi bez wpływu na społeczne postrzeganie wymiaru sprawiedliwości. Może pomieścić motywy negatywnej decyzji w przedmiocie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w uzasadnieniu postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej. Może też skorzystać z przewidzianej w art. 357 § 5 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. ścieżki zwięzłego wskazania zasadniczych powodów rozstrzygnięcia. W żadnym jednak przypadku nie może pozostawić stron bez adekwatnego wyjaśnienia przyczyn swojej decyzji.

Wobec uchylenia zaskarżonego postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej, podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy w ramach art. 380 k.p.c. nie orzeka merytorycznie, a jedynie ocenia prawidłowość postanowienia o oddaleniu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, zatem jego rozstrzygnięcie pozostaje nadal w zakresie kognicji sądu drugiej instancji (zob. postanowienia Sądu

Najwyższego z 29 kwietnia 2015 r., IV CZ 3/15, niepubl. i z 27 czerwca 2017 r., II CZ 50/17, niepubl.).

Na marginesie należy zauważyć, że, wbrew stanowisku skarżącej, bez związku z postanowieniem w przedmiocie odrzucenia skargi kasacyjnej pozostaje drugie z niezaskarżalnych postanowień, które, na zasadzie odpowiednio stosowanego art. 380 k.p.c., zakwestionowano rozpatrywanym zażaleniem. Decyzja w przedmiocie odmowy wstrzymania wykonania wyroku nie ma bowiem bezpośredniego związku z odrzuceniem skargi kasacyjnej; jej ewentualny wpływ na stan majątkowy pozwanej mógłby natomiast znaleźć odzwierciedlenie w rozstrzygnięciu dotyczącym zwolnienia skarżącej od kosztów sądowych.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. art. 398¹⁵ § 1 zd. 1 k.p.c., orzeczono jak w sentencji postanowienia.

jw